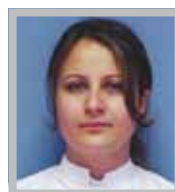

Γράφει η **Παπατία Τζότζολη**
Νευροψυχολόγος - Κλινική Ψυχολόγος
Επιστημονικός συνεργάτης Νευροχειρουργικής Κλινικής
και Τμήματος Ακτινοχειρουργικής Gamma Knife

Η νευροψυχολογία και οι ασθενείς με ενδοκρανιακούς όγκους

Η εμφάνιση όγκου στον εγκέφαλο δεν απειλεί μόνο την υγεία του ασθενούς αλλά και τη συμπεριφορά του, καθώς είναι δυνατό να επηρεαστούν σημαντικά κέντρα του εγκεφάλου. Έτσι, είναι απαραίτητη η εκτίμηση της κατάστασης από νευροψυχολόγο, για να διασφαλιστούν μια σειρά από πλεονεκτήματα στην αντιμετώπιση της πάθησης. Ποια είναι αυτά, όμως, και ποιο το όφελος για τον ασθενή;

Οι ενδοκρανιακοί όγκοι οφείλονται στην ανεξέλεγκτη διαίρεση κυττάρων που συνωστίζονται μέσα στο κρανίο, όπου ακόμα και ένας μικρός, αργά αναπτυσσόμενος όγκος μπορεί να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα, τα οποία είναι ικανά να οδηγήσουν ως το θάνατο.

Τα προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει η παρουσία ενός όγκου στον εγκέφαλο εξαρτάται από το είδος, το μέγεθος και την ανατομική θέση στην οποία αναπτύχθηκε, καθώς ο εγκέφαλος είναι το κέντρο της συμπεριφοράς μας, δηλαδή της σωματικής (π.χ. κίνηση), της γνωστικής (μνήμη, γλώσσα) και της ψυχικής (π.χ. συναίσθημα) λειτουργίας μας.

Με τη σχέση της εγκεφαλικής δυσλειτουργίας και της συμπεριφοράς ασχολείται η κλινική επιστήμη της νευροψυχολογίας. Οι δύο κύριες λειτουργίες του ρόλου ενός νευροψυχολόγου στη διεπιστημονική ομάδα που ασχολείται με ασθενείς οι οποίοι πάσχουν από ενδοκρανιακούς όγκους, είναι η αξιολόγηση (περιγραφή και μέτρηση) και η παρέμβαση.

Ο ρόλος του νευροψυχολόγου

Κάθε ασθενής που έχει διαγνωστεί με ενδοκρανιακό όγκο, πρέπει να παραπέμπεται για νευροψυχολογική αξιολόγηση. Ιδανικά, η αρχική εκτίμηση πρέπει να γίνεται σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά τη διάγνωση και πριν από την έναρξη οποιασδήποτε θεραπείας, ακόμη και της νευροχειρουργικής επέμβασης, εφόσον αυτό είναι εφικτό. Η αρχική αξιολόγηση βοηθάει τον θεράποντα ιατρό και την υπόλοιπη ομάδα να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο ο όγκος επηρεάζει τις λειτουργίες του εγκεφάλου, ενώ παράλληλα παρέχει και μια πρώτη βασική μέτρηση, με την οποία μπορούν να συγκριθούν στο μέλλον πιθανές επερχόμενες αλλαγές στη γνωστική, συναισθηματική και συμπεριφορική λειτουργία του ατόμου, είτε υποβληθεί σε κάποιο είδος θεραπείας είτε όχι.

Για τους ασθενείς που ξεκινούν θεραπεία είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επανεξετάζονται νευροψυχολογικά, επειδή συνήθως η θεραπεία των ενδοκρανιακών όγκων είναι παρεμβατική. Η χειρουργική εκτομή, λ.χ., μπορεί να προκαλέσει τραύμα στον εγκέφαλο και η ακτινοθεραπεία, ενώ επιδρά αποτελεσματικά στον εγκεφαλικό όγκο, επιδρά παράλληλα και στον υγιή ιστό. Συνεπώς, οι αξιολογικές επανεξετάσεις μπορεί να παρέχουν αξιόπιστες και μετρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τη βελτίωση των συμπτωμάτων μετά τη θεραπεία, να ενημερώσουν έγκαιρα για πιθανή υποτροπή αλλά και να παρατηρήσουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των θεραπειών αυτών στη λειτουργικότητα του ατόμου.

Ο νευροψυχολόγος αξιοποιεί πληροφορίες από το φάκελο του ασθενή, παίρνει συνέντευξη από τον ίδιο και τους φροντιστές του, παρατηρεί την κλινική του εικόνα και χορηγεί κατάλληλες δοκιμασίες και ερωτηματολόγια για να συλλέξει πληροφορίες από

Η νευροψυχολογική αξιολόγηση είναι ευέλικτη, σύντομη, αντικειμενική και αξιόπιστη, καθώς πλήθος μελετών έχουν εξασφαλίσει ποικιλία και ποιότητα στα εργαλεία που χρησιμοποιεί.

διαφορετικές πηγές και με ποικίλους τρόπους. Έτσι, καταφέρνει να σχηματίσει ολοκληρωμένη εικόνα για την κατάσταση του ασθενούς και να εκτιμήσει το βαθμό της λειτουργικότητάς του, της ποιότητας ζωής του, καθώς και τις τρέχουσες ανάγκες του.

Τα πλεονεκτήματα

Η νευροψυχολογική αξιολόγηση είναι ευέλικτη, σύντομη, αντικειμενική και αξιόπιστη, καθώς πλήθος μελετών έχουν εξασφαλίσει ποικιλία και ποιότητα στα εργαλεία που χρησιμοποιεί. Δεν είναι παρεμβατική διαδικασία και μπορεί να επαναληφθεί όσες φορές χρειαστεί, ενώ το κόστος της είναι μικρότερο σε σχέση με άλλες εργαστηριακές εξετάσεις. Επίσης, η νευροψυχολογική αξιολόγηση είναι περιεκτική, καθώς παίρνει υπόψη της επιμέρους χαρακτηριστικά του ασθενούς, όπως η συναισθηματική, η οικογενειακή και η επαγγελματική του κατάσταση, η προσωπικότητά του κ.ά., προτού προβεί σε συμπεράσματα για τον ασθενή - κάτι που καμία άλλη αξιολόγηση δεν κάνει στον ίδιο βαθμό και με μετρήσιμες μεθόδους. Επίσης, κατά την αξιολόγηση εκτιμώνται όλες οι βασικές γνωστικές λειτουργίες και όχι μόνον αυτές, που θα περιμέναμε να παρουσιάσουν έκπτωση εξαιτίας της θέσης του όγκου. Έτσι, μπορεί να επιβεβαιωθεί η αντιστοιχία μεταξύ κάποιας γνωστικής δυσλειτουργίας και της μαγνητικής και να υποδειχθεί ο βαθμός της βλάβης, καθώς και να ενημερώσει για το ποιες άλλες, μη αναμενόμενες γνωστικές λειτουργίες μπορεί να έχουν επηρεαστεί από την παρουσία του όγκου εξαιτίας της γειτνιάσής του με υγιή ιστό για παράδειγμα. Μια άλλη αξιοσημείωτη εφαρμογή της νευροψυχολογικής αξιολόγησης είναι ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για το σχεδιασμό καταλληλότερου πλάνου παρέμβασης, σύμφωνα με τις προκύπτουσες ανάγκες του ασθενούς. Αυτό συμβαίνει γιατί η αξιολόγηση μπορεί να αναγνωρίσει ποιοι ασθενείς μπορούν να επωφεληθούν από ψυχοθεραπευτική παρέμβαση για τις συναισθηματικές φύσεως δυσκολίες τους ή να ενημερώσει τους ιατρούς για την ανάγκη φαρμακευτικής παρέμβασης, καθώς και να προσφέρει τεχνικές αποκατάστασης γνωστικών δυσλειτουργιών, για να βοηθήσει τον ασθενή να διατηρήσει την αυτονομία του στην καθημερινότητά του. Δεδομένου, συνεπώς, ότι γνωρίζουμε το πόσο επίζητοι είναι για τους ασθενείς μας οι ενδοκρανιακοί όγκοι, με τα ποικίλα συμπτώματα και τις επιπτώσεις που έχουν στη ζωή τους, είναι τουλάχιστον καθήκον μας να τους προσφέρουμε υπηρεσίες που προάγουν την αξιοπρέπεια και την ποιότητα ζωής. ✕